

snit hentes mange praktiske oplysninger og en del verekundskab. Men man venter egentlig ikke at finde sådanne oplysninger i denne bog. De hører nærmest hjemme i et vareleksikon.

Industrial Purchasing indeholder essensen af en mængde praktiske erfaringer gjort af specialister, der gennem mange år udelukkende har haft med indkøb at gøre. Det omfattende materiale er bearbejdet videnskabeligt, systematisk og gjort overskueligt, og denne bog er et interessant eksempel på effektivt teamwork mellem videnskaben og det praktiske livs folk.

Bogen vil med udbytte kunne læses af enhver, der har brug for eller lyst til at sætte sig ind i indkøbets mange problemer og er en velkommen forøgelse af den sparsomme litteratur, der hidtil har eksisteret om dette speciale.

Ejvind Dyrberg.

Karl-Erik Wärneryd: **Motiv och Beslut i Företagsledningens Marknadspolitik.** P. A. Norstedt och Söners Förlag. Stockholm 1957. 365 sider. Sv. kr. 34,-.

I de senere år har man kunnet glæde sig over en stigende interesse for empirisk forskning inden for driftsøkonomien, og der er fremkommet adskillige vægtige undersøgelser. Som et vigtigt bidrag til vor afsætningsøkonomiske viden foreligger nu K.-E. Wärneryds undersøgelse over afsætningspolitikken inden for 6 udvalgte svenske brancher (bomuldsveverierne, konfektionsindustrien, skotøjsindustrien, automobilbranchen, vaske- og toiletartikelbranchen samt chokolade- og konfekturbranchen). Det omfattende materiale er indsamlet på forbausende kort tid af Wärneryd og hans medarbejdere ved hjælp af en kombination af udsendte spørgeskemaer og interviews.

Det er ikke nogen lille opgave, Wärneryd har stillet sig selv. I stedet for at begrænse sig til nogle afgrænsede pro-

blemer søger han at belyse alle sider af de udvalgte virksomheders afsætningsforhold. Som det angives i forordet søger han at belyse virksomhedernes forventninger, målsætning, deres indstilling over for konkurrenceforholdene, en vurdering af de forskellige konkurrencemidlers effektivitet, virksomhedernes faktiske afsætningspolitik, visse økonomiske forhold inden for foretagendet som eksempelvis kapacitetsudnyttelsen og de faste omkostningers relative størrelse samt endelig den aktuelle konkurrencesituation.

Det er lykkedes at indsamle en imponerende mængde oplysninger om disse forhold, men Wärneryd nøjes ikke med en blot ophobning af materiale. Han har en ganske bevidst hensigt med sit materiale, nemlig at få efterprøvet en række forskellige hypoteser, der opstilles i bogens begyndelse. Disse hypoteser er meget generelt formulerede, og det viser sig da også, at forfatteren for at kunne efterprøve dem ud fra det foreliggende materiale har måttet konkretisere sine hypoteser stærkt. Denne efterprøvning ved hjælp af forskellige statistiske metoder har nødvendiggjort, at Wärneryd i så stor udstrækning som muligt har forsøgt at få svar, der kunne opstilles kvantitativt. Dette gælder eksempelvis effektiviteten af forskellige handlingsparametre, som han formår de forskellige respondenter til at opstille i en bestemt rangorden.

Nu er det jo altid lettere at kritisere en empirisk undersøgelse, end selv at foretage den, men selv om Wärneryd har adskillige kritiske vurderinger af sine metoder og resultater, må læseren dog adskillige gange stille sig lidt skeptisk over for de anvendte metoder. At bede et foretagende opstille en bestemt rangfølge for forskellige konkurrencemidler og derpå anvende materialet til en statistisk bearbejdning, må være en farlig metode.

Anmelderen vil ikke benægte, at der kan fås noget fornuftigt ud af at spørge virksomhederne om, hvad der er vigtigst:

snit hentes mange praktiske oplysninger og en del verekundskab. Men man venter egentlig ikke at finde sådanne oplysninger i denne bog. De hører nærmest hjemme i et vareleksikon.

Industrial Purchasing indeholder essensen af en mængde praktiske erfaringer gjort af specialister, der gennem mange år udelukkende har haft med indkøb at gøre. Det omfattende materiale er bearbejdet videnskabeligt, systematisk og gjort overskueligt, og denne bog er et interessant eksempel på effektivt teamwork mellem videnskaben og det praktiske livs folk.

Bogen vil med udbytte kunne læses af enhver, der har brug for eller lyst til at sætte sig ind i indkøbets mange problemer og er en velkommen forøgelse af den sparsomme litteratur, der hidtil har eksisteret om dette speciale.

Ejvind Dyrberg.

Karl-Erik Wärneryd: **Motiv och Beslut i Företagsledningens Marknadspolitik.** P. A. Norstedt och Söners Förlag. Stockholm 1957. 365 sider. Sv. kr. 34,-.

I de senere år har man kunnet glæde sig over en stigende interesse for empirisk forskning inden for driftsøkonomien, og der er fremkommet adskillige vægtige undersøgelser. Som et vigtigt bidrag til vor afsætningsøkonomiske viden foreligger nu K.-E. Wärneryds undersøgelse over afsætningspolitikken inden for 6 udvalgte svenske brancher (bomuldsveverierne, konfektionsindustrien, skotøjsindustrien, automobilbranchen, vaske- og toiletartikelbranchen samt chokolade- og konfekturbranchen). Det omfattende materiale er indsamlet på forbausende kort tid af Wärneryd og hans medarbejdere ved hjælp af en kombination af udsendte spørgeskemaer og interviews.

Det er ikke nogen lille opgave, Wärneryd har stillet sig selv. I stedet for at begrænse sig til nogle afgrænsede pro-

blemer søger han at belyse alle sider af de udvalgte virksomheders afsætningsforhold. Som det angives i forordet søger han at belyse virksomhedernes forventninger, målsætning, deres indstilling over for konkurrenceforholdene, en vurdering af de forskellige konkurrencemidlers effektivitet, virksomhedernes faktiske afsætningspolitik, visse økonomiske forhold inden for foretagendet som eksempelvis kapacitetsudnyttelsen og de faste omkostningers relative størrelse samt endelig den aktuelle konkurrencesituation.

Det er lykkedes at indsamle en imponerende mængde oplysninger om disse forhold, men Wärneryd nøjes ikke med en blot ophobning af materiale. Han har en ganske bevidst hensigt med sit materiale, nemlig at få efterprøvet en række forskellige hypoteser, der opstilles i bogens begyndelse. Disse hypoteser er meget generelt formulerede, og det viser sig da også, at forfatteren for at kunne efterprøve dem ud fra det foreliggende materiale har måttet konkretisere sine hypoteser stærkt. Denne efterprøvning ved hjælp af forskellige statistiske metoder har nødvendiggjort, at Wärneryd i så stor udstrækning som muligt har forsøgt at få svar, der kunne opstilles kvantitativt. Dette gælder eksempelvis effektiviteten af forskellige handlingsparametre, som han formår de forskellige respondenter til at opstille i en bestemt rangorden.

Nu er det jo altid lettere at kritisere en empirisk undersøgelse, end selv at foretage den, men selv om Wärneryd har adskillige kritiske vurderinger af sine metoder og resultater, må læseren dog adskillige gange stille sig lidt skeptisk over for de anvendte metoder. At bede et foretagende opstille en bestemt rangfølge for forskellige konkurrencemidler og derpå anvende materialet til en statistisk bearbejdning, må være en farlig metode.

Anmelderen vil ikke benægte, at der kan fås noget fornuftigt ud af at spørge virksomhederne om, hvad der er vigtigst:

pris, reklame, service o. s. v., men han vil være ikke så lidt skeptisk over for de modtagne svar. Man kan jo risikere, at det går, som når man spørger folk, hvad der er vigtigst: solen eller månen, og man får svaret, at det må være månen, for den lyser om natten, hvor det er mørkt, medens solen lyser om dagen, hvor det er lyst alligevel.

I det hele taget virker efterprøvningen af de enkelte hypoteser som det mindst overbvisende i bogen. Den formelle statistiske analyse synes i hvert fald for visse problemers vedkommende at være en lidt håndfast metode i disse tilfælde. Selv om Wärneryds forsøg på at opnå så stor eksakthed som mulig er prisværdig, får man til gengæld undertiden indtrykket af større nøjagtighed, end materialet kan svare til. De mange decimaler i talangivelser, hyppigst procenttal, giver indtryk af større nøjagtighed end berettiget. Ikke mindst da procenttallene for visse grupper vedkommende angives på et meget lille materiale. Og hvorfor angive, at flertallet i en gruppe har den eller den opfattelse, når det viser sig, at gruppen består af 4 virksomheder? Flertallet må vel så nødvendigvis være 3.

Der kan rejses yderligere indvendinger, såvel mod de anvendte metoder, som mod de konklusioner der drages. Men lad disse ligge. Det er vigtigere at fremhæve betydningen af det arbejde, som Wärneryd og hans medarbejdere har udført. Bogen vrimler med oplysninger, som er værdifulde og relevante, for teoretikeren såvel som praktikerne. Det er lykkedes at give en omfattende oversigt over et stort område, hvor vor viden hidtil har været spredt og tilfældig. Og hvad der ikke mindst er af betydning: undersøgelsen synes at åbne adskillige veje for videre empirisk forskning fremover. Denne generelle undersøgelse bør følges op af detaljerede og mer dybtgående undersøgelser af snævrere afgrænsede fagområder og måske også inden for et mere

begrænset antal virksomheder. Der er nok at tage fat på.

Bjarke Fog.

P. P. Sveistrup: Indledning til studiet af driftsøkonomi, 4. udgave, København 1955, 343 sider, kr. 24,50.

Første del af lektor Sveistrups 3 binds fremstilling af driftsøkonomiens problemer foreligger hermed i 4. udgave. Mens de 2 efterfølgende dele behandler henholdsvis salget og anlægs- og finansieringspolitikken, er denne bogs genstand først og fremmest omkostnings- og organisationsproblemerne.

Det er i og for sig forbløffende, at det er muligt at give en så udtømmende behandling af denne emnekreds i en relativt lille bog – 340 små sider – når der samtidig er plads til en righoldig eksemplifikation i tekst og figurer. På sine steder er bogen da også ret kortfattet og kræver derfor en del selvstændig tænkning af læseren, en egenskab, der vel ikke ubetinget bør kritiseres hos en lærebog. Det største udbytte af læsningen fås utvivlsomt, når den suppleres med mundtlig undervisning, eller når der i forvejen haves kendskab til økonomiens grundbegreber. For selvstudium vil en mere systematisk fremadskridende behandling af stoffet være mere tjenlig.

I sin opbygning virker bogen nemlig ret diskontinuert, idet der sjældent er tale om nogen jævn overgang fra kapitel til kapitel. Afsnittenes rækkefølge synes ikke altid lige velmotiveret. Således optræder f. eks. den generelle del af omkostningslæren (kapitlerne om faste og variable omkostninger og om tilpasning) langt senere end behandlingen af arbejdslønnen, afskrivningerne og fælles og forenet produktion, hvilket fører til, at man flere steder i første halvdel af bogen opererer med faste omkostninger, inden man overhovedet når frem til en diskussion af relativiteten heri.

En ejendommelighed, der følger af bo-